

SEE MORE JESUS • WANTTOSEEMORE.COM

کتاب مقدس درباره خدا ترسی چه می گوید؟ — بخش ۰۲ آیات کتاب مقدس (نسخه King James) همراه با شماره های استرانگ

بخش ۰۲ یک مطالعه جدید مبتنی بر آموزه اساسی کتاب مقدس

دینداری — آموزه بنیادین کتاب مقدس

سخن آغازین

دینداری سود عظیم است، و قدرت برای آن پیشتر عطا شده است. این است بنیادی که پیش روی ما نهاده شده؛ اکنون فراتر می رویم، با شهادتی تازه بر همان حقیقت. واژه یونانی *eusebeia* (G2150, godliness) است، که به معنای تقواست — زندگی ای که واقعاً خدا را خشنود می سازد؛ و نیز *eusebos* (G2153, godly) هست، شیوه ای که آن در عمل زیسته می شود — به گونه ای دیندارانه زیستن. این را نیک بدان: دینداری صورتی ظاهری نیست که برای دیگران بر تن پوشیده شود، زیرا انسان می تواند صورت آن را نگاه دارد در حالی که قدرتش را انکار می کند. این در رازی ریشه دارد: خدا در جسم انسانی آمد. و از آن رو که او آمد، انسان می تواند در حضور او راه رود و او را خشنود سازد. دینداری تعلیمی دارد؛ باید در پی آن رفت؛ همراه با قناعت سود عظیم است؛ و گرچه هر که بخواهد به گونه ای دیندارانه زندگی کند رنج خواهد کشید، خداوند می داند چگونه دینداران را برهاند. این راه رفتن کهن است: مردی با خدا راه رفت، و خدا او را برگرفت. پایانش جلال است، و روزی که دینداران در انتظارش هستند. پس مراقب باش چگونه راه می روی. آن را کاوش کن.

سه سؤالی که این مطالعه به آنها پاسخ می دهد:

۱. تقوا (دینداری) از کجا آغاز می شود، و راز آن چیست؟
۲. چگونه باید دینداری را دنبال کرد، و انسان از آن چه سودی می برد؟
۳. کسانی که به خدا ترسانه زندگی می کنند چه رنجی خواهند کشید، و خدا ترسان ها منتظر چه چیزی هستند؟

بنیانی که پیشتر نهاده شده — دینداری

- پایه و اساس → قوت الهی او همه چیزهایی را که برای حیات و دینداری لازم است به ما بخشیده است (دوم پطرس ۱:۳).
- پایه → به صبر، دینداری اضافه کنید + به دینداری، مهربانی برادرانه (دوم پطرس ۱:۶-۷).
- پایه → با جدیت بکوشید تا دعوت و برگزیدگی خود را استوار سازید (دوم پطرس ۱:۱۰).
- پایه → بلکه خود را به دینداری ورزش ده + دینداری برای همه چیز مفید است (اول تیموتائوس ۴:۷-۸).
- پایه → راز دینداری عظیم است = خدا در جسم ظاهر شد (اول تیموتائوس ۳:۱۶).
- پایه → دینداری با قناعت سود عظیمی است (اول تیموتائوس ۶:۶).
- بنیاد → با خویشتن داری و عدالت و دینداری زیستن + انتظار کشیدن آن امید مبارک (تیتس ۲:۱۲-۱۳).

واژگان کلیدی یونانی

“خداپرستی” — **G2150 eusebeia** — تقوا، خداپرستی

تمام چیزهایی که به زندگی و دینداری تعلق دارد

“خدا ترس” — **G2153 eusebos** — با تقوا، خداپسندانه

هر که بخواهد در مسیح عیسی به دینداری زیست کند

“خداپرستی” — **G2317 theosebeia** — تقوا، دینداری نسبت به خدا

زنانی که به تقوا اعتراف می‌کنند با کارهای نیکو

“راز” — **G3466 musterion** — یک راز، یک معما

و بالاتفاق راز دینداری عظیمی است

“سود” — **G4200 porismos** — تدارک، پول درآوردن، سود

فناخت با دینداری سود عظیمی است

“رضایت” — **G841 autarkeia** — رضایت‌مندی، بسندگی

فناخت با دینداری سود عظیمی است

(افکار شخصی من — به این واژه‌ها توجه کنید، زیرا از نظر معنایی به هم نزدیک‌اند اما یکسان نیستند. *eusebeia* (G2150، خداپرستی) همان دینداری است، خود آن چیز؛ *eusebos* (G2153، خداپرستانه) شیوه‌ای است که زندگی بر اساس آن سپری می‌شود — به گونه‌ای خداپسندانه زیستن. یک شخص می‌تواند اولی را نام ببرد اما هرگز دومی را انجام ندهد. و واژه‌ای هست که تنها یک بار در کتاب به کار رفته: *theosebeia* (G2317، خداپرستی) — خدا ترس بودن، پرستنده‌ی خدا بودن — خداپرستی‌ای که نه به سوی دیگر انسان‌ها، بلکه به سوی خدا نگاه می‌کند. خدا هر جا که موضوع، زیستن آن بوده، واژه‌ی مربوط به عمل را برگزیده است، و این انتخاب چیزی به ما می‌آموزد.)

کلیدواژه‌های عبری

“خدا ترس” — **H2623 chaciyd** — پارسا، پرهیزگار، مقدس

خداوند مرد متقی را برای خود جدا نموده است

“کامل” — **H8549 tamiym** — کامل، تمام، بی‌عیب، درستکار

در حضور من راه برو، و کامل باش

(افکار شخصی من — استراک می‌گوید که چاسید (H2623، متقی) درست به معنای مهربان، پرهیزگار — یک قدیس است؛ و این کلمه ارتباط نزدیکی با چسد (H2617، رحمت) دارد. انسان متقی عهد قدیم، انسانی است سرشار از رحمت، و خداوند او را برای خود جدا کرده است. و تامیم (H8549، کامل) به معنای تمام، بی‌نقص، بدون عیب است — همان کلمه‌ای که برای قریانی‌ها لازم بود. راهی که خدا از ابرام خواست، راهی کامل بود، چیزی کم نداشت، چیزی دریغ نشده بود.)

لنگر آغازین

1 تیموتاوس 3:16 و بالا جماع سر دینداری عظیم است که خدا در جسم ظاهر شد و در روح، تصدیق کرده شد و به فرشتگان، مشهود گردید و به

امتها موعظه کرده و در دنیا ایمان آورده و به جلال بالا برده شد. [**G2150 eusebeia**] [**G3466 musterion**]

راز دینداری بزرگ است = خدا در جسم ظاهر شد.

(افکار شخصی من — دینداری ریشه‌ای دارد، و آن ریشه یک قانون نیست بلکه یک شخص است. *musterion* (G3466، راز) یک راز است — چیزی که تا زمانی که خدا آن را مکتشف کند، پوشیده نگاه داشته می‌شود؛ و اکنون آن راز به روشنی بیان شده است: خدا در جسم انسانی مکتشف گردید. *eusebeia* (G2150، دینداری) از همین جا آغاز می‌شود. هیچ‌کس با نیکویی خود به سوی خدا بالا نمی‌رود؛ خدا نزد انسان‌ها فرود آمد، و دینداری همان زندگی‌ای است که به او پاسخ می‌دهد.)

یک. آن آموزه‌ای که موافق دینداری است

A. دوم پطرس 1:3 چنانکه قوت الهیه او همه چیزهایی را که برای حیات و دینداری لازم است، به ما عنایت فرموده است، به معرفت او که ما را

به جلال و فضیلت خود دعوت نموده، [**G2150 eusebeia**]

قوت الهی او همه چیزهایی را که برای حیات و دینداری لازم است، از طریق معرفت او که ما را دعوت نمود، به ما بخشیده است.

(افکار شخصی من — به بخشیدن توجه کنید: عطا کرده است، نه عطا خواهد کرد. قدرت از آن اوست، و این بخشش پیشاپیش انجام شده است. هر آنچه به حیات و دینداری تعلق دارد، از طریق شناختن او حاصل می‌شود. هیچ‌کس که او را شناخته باشد، از قدرت زیستن به طرز خداپسندانه محروم نیست.)

1. B. تیموتاوس 6:3 و اگر کسی بطور دیگر تعلیم دهد و کلام صحیح خداوند ما عیسی مسیح و آن تعلیمی را که به طریق دینداری است قبول ننماید، **[G2150 eusebeia]**

کلمات صحیح = کلمات خداوند ما عیسی مسیح + آن تعلیمی که برحسب دینداری است.

(افکار شخصی من — دینداری تعلیمی دارد، و آن تعلیم کلماتی دارد — کلماتی صحیح، همان کلمات خداوند ما عیسی مسیح. اگر چیز دیگری تعلیم داده شود، آنچه تعلیم داده می‌شود دینداری نیست. تعلیم و زندگی با هم می‌ایستند، یا با هم سقوط می‌کنند.)

II. شهادت گذشته — پیش روی من بخور و کامل باش

A. پیدایش 5:24 و خنوخ با خدا راه می‌رفت و نایاب شد، زیرا خدا او را برگرفت.

خنوخ با خدا راه می‌رفت → خدا او را برگرفت.

B. عبرانیان 11:5 به ایمان خنوخ منتقل گشت تا موت را نبیند و نایاب شد چرا که خدا او را منتقل ساخت زیرا قبل از انتقال وی شهادت داده شد که رضامندی خدا را حاصل کرد.

پیش از انتقالش، این شهادت را داشت که خدا را خشنود ساخته بود.

(افکار شخصی من — این دو را کنار هم بگذارید. موسی می‌گوید خنوخ با خدا راه می‌رفت؛ آن رساله می‌گوید آن راه رفتن چه بود — او خدا را خشنود ساخت. تمام موضوع یوسبیا (G2150, godliness) در زندگی یک انسان همین جاست: راه رفتن با خدا، و خشنود ساختن او. و به پایان آن راه رفتن توجه کنید: خدا او را برگرفت.)

C. پیدایش 17:1 و چون ابرام نود و نه ساله بود، خداوندبر ابرام ظاهر شده، گفت: «من هستم خدای قادر مطلق، پیش روی من بخرام و کامل شو، **[H8549 tamiym]**

من خدای قادر مطلق هستم + پیش روی من راه برو و کامل باش.

D. مزامیر 4:3 اما بدانید که خداوند مرد صالح را برای خودانتخاب کرده است، و چون او را بخوانم خداوندخواهد شنید. **[H2623 chaciyd]**

خداوند مرد متقی را برای خود جدا کرده است + خداوند خواهد شنید.

(افکار شخصی من — تامیم (H8549، کامل) یعنی تمام، بی‌عیب — یک راه رفتن کامل در حضور او. و چاسبید (H2623، خداترس) — خداوند شخص خداترس را برای خود جدا کرده است، و هنگامی که او را می‌خواند می‌شود. راه رفتن خداترسانه چیز تازه‌ای نیست؛ از ابتدا وجود داشته است.)

از این چیزها بگریز و در پی دینداری باش

1. A. تیموتاوس 6:11 ولی توای مرد خدا، از اینها بگریز و عدالت و دینداری و ایمان و محبت و صبر و تواضع را پیروی نما. **[G2150 eusebeia]**

از این چیزها بگریز و عدالت، دینداری، ایمان، محبت، صبر و تواضع را دنبال کن.

1. B. تیموتاوس 6:12 و جنگ نیکوی ایمان را بکن و بدست آور آن حیات جاودانی را که برای آن دعوت شدی و اعتراف نیکو کردی در حضورگواهان بسیار.

مبارزه نیکوی ایمان را بکن + حیات جاودانی را به دست‌آور.

(افکار شخصی من — دو حرکت در یک شخص: بگریز، و پیروی کن. یوسبیا (G2150، دینداری) در میان شش چیزی است که باید دنبال شوند — منتظر آن نمی‌ماند، بلکه آن را دنبال می‌کند. و این پیروی کردن یک نبرد است — نبرد نیکوی ایمان — و پایان این نبرد آن است که زندگی جاودانی را به دست گیرد.)

IV. سود بزرگ — دینداری همراه با قناعت

1. A. تیموتاوس 6:5 و منازعات مردم فاسدالعقل و مرتد از حق که می‌پندارند دینداری سود است. از چنین اشخاص اعراض نما. **[G4200 porismos] [G2150 eusebeia]**

این گمان که دینداری وسیله‌ی سود است → از این‌گونه کسان دوری کن.

1. B. تیموتاوس 6:6 لیکن دینداری با قناعت سود عظیمی است. **[G4200 porismos] [G841 autarkeia] [G2150 eusebeia]**

خداشناسی همراه با قناعت = سود عظیم است.

(افکار شخصی من — این دو آیه را کنار هم بگذارید و به تغییر جهت آن توجه کنید. کسانی که ذهنی فاسد دارند می‌گویند سود همان دینداری است — دینداری به‌عنوان راهی برای کسب پول، زیرا *porismos* (G4200، سود) به معنای منبع سود، راهی برای پول درآوردن است. این کلمه ماجرا را برعکس می‌کند: دینداری خودش سود عظیم است — همراه با قناعت. *autarkeia* (G841، قناعت) به معنای کفایت، قانع بودن است. کسی که دینداری دارد، همراه با خوراک و پوشاک، بیشتر از کسی دارد که همه دارایی‌ها را دارد اما خدا را ندارد.)

پنجم. هشدار — صورت دینداری، و اندوه دنیا

2. A. تیموتاوس 3:5 که صورت دینداری دارند، لیکن قوت آن را انکار می‌کنند. از ایشان اعراض نما. **[G2150 eusebeia]**

که صورت دینداری دارند + لیکن قوت آن را انکار می‌کنند → از ایشان اعراض نما.

B. دوم قرن‌تین 7:10 زیرا غمی که برای خداست منشا توبه می‌باشد به جهت نجات که از آن پشیمانی نیست؛ اما غم دنیوی منشا موت است.

اندوه الهی توبه‌ای برای نجات به عمل می‌آورد + اندوه دنیا مرگ به عمل می‌آورد.

(افکار شخصی من — صورت را می‌توان حفظ کرد در حالی که قدرت آن انکار می‌شود: نمایشی از دینداری بدون هیچ حیاتی در آن. حکم این نیست که چنین کسانی را اصلاح کنیم، بلکه این است که روی بگردانیم. و دو نوع اندوه نیز همین را تعلیم می‌دهد: دو چیز می‌توانند شبیه به هم به نظر برسند اما در نهایت متضاد یکدیگر باشند. اندوه الهی توبه‌ای به بار می‌آورد که به نجات می‌انجامد؛ اما اندوه دنیا مرگ به بار می‌آورد. آنها را با آنچه به بار می‌آورند بیازمایید.)

ششم. هر که خواهد به دینداری زیست کند، زحمت خواهد کشید — و خداوند مردان خدا را نجات می‌دهد

2. A. تیموتاوس 3:12 و همه کسانی که می‌خواهند در مسیح عیسی به دینداری زیست کنند، زحمت خواهند کشید. [G2153 eusebos]

تمامی کسانی که می‌خواهند در مسیح عیسی به دینداری زیست کنند، جفا خواهند دید.

B. دوم پطرس 2:9 پس خداوند می‌داند که عادلان را از تجربه‌های دهد و ظالمان را تا به روز جزا در عذاب نگاه دارد.

خداوند می‌داند چگونه پرهیزکاران را از تجربه‌های بخشد.

(افکار شخصی من — او نمی‌گوید برخی از کسانی که به شیوه خداپسندان زندگی می‌کنند — او می‌گوید همه. G2153 eusebos، خداپسند) شیوه زندگی کردن است، و دنیا از آن شیوه نفرت دارد. اما شاهد دوم را در کنار شاهد اول بگذارید: خداوند می‌داند چگونه خداپسندان را از تجربه‌ها برهاند. رنج کشیدن قطعی است، و رهایی نیز قطعی است. روی هر دو حساب کنید، و ترسید.)

۷. امید — چشم به راه آمدن روز خدا

A. دوم پطرس 3:11 پس چون جمیع اینها متفرق خواهند گردید، شما چطور مردمان باید باشید، در هرسیرت مقدس و دینداری؟

[G2150 eusebeia]

همه این چیزها از هم فرو خواهد پاشید → شما باید چگونه مردمانی باشید در سیرت مقدس و دینداری.

B. دوم پطرس 3:12 و آمدن روز خدا را انتظار بکشید و آن را بشتابانید که در آن آسمانها سوخته شده، از هم متفرق خواهند شد و عناصر از حرارت گداخته خواهد گردید.

و آمدن روز خدا را انتظار بکشید و آن را بشتابانید که در آن آسمانها سوخته شده.

(افکار شخصی من — از آنجا که همه این چیزها منحل خواهد شد، چه چیزی باقی می‌ماند؟ رفتار مقدس و دینداری. انسانی خدا ترس گنجینه خود را در جایی که همه چیز نوب خواهد شد نخبیره نمی‌کند؛ او منتظر روز خداست، و به سوی آن شتاب می‌کند.)

دهان دو نفر

1 تیموتاوس 3:16 و بالا جماع سر دینداری عظیم است که خدا در جسم ظاهر شد و در روح، تصدیق کرده شد و به فرشتگان، مشهود گردید و به

امتها موعظه کرده و در دنیا ایمان آورده و به جلال بالا برده شد. [G2150 eusebeia] [G3466 musterion]

خدا در جسم ظاهر شد.

یوحنا 1:14 و کلمه جسم گردید و میان ما ساکن شد، پراز فیض و راستی و جلال او را دیدیم، جلالی شایسته پسر یگانه پدر.

کلمه جسم گردید + در میان ما ساکن شد + جلال او را دیدیم.

اول یوحنا 4:2 به این، روح خدا را می‌شناسیم: هر روحی که به عیسی مسیح مجسم شده اقرار نماید از خداست،

هر روحی که اعتراف کند که عیسی مسیح در جسم آمده است، از خداست.

جامعه 4:12 و اگر کسی بر یکی از ایشان حمله آورد، هر دو با او مقاومت خواهند نمود. وریشان سه لا بزودی گسیخته نمی‌شود.

هر دو با او مقاومت خواهند نمود + وریشان سه لا بزودی گسیخته نمی‌شود.

(افکار شخصی من — این سه را کنار هم بگذارید. پولس می‌گوید که خدا در جسم ظاهر شد؛ یوحنا می‌گوید که کلمه جسم گردید و در میان ما ساکن شد؛ و یوحنا باز می‌گوید، هر روحی که اعتراف کند که عیسی مسیح در جسم آمده است، از خداست. سه گفته، یک راز: خدا در بدنی آمد — بدنی که برای من مهیا ساخته‌ای. این است بنیاد همه دینداری، و این است آزمایش هر روح: از این روست که روح خدا را می‌شناسید. به گفته دو یا سه شاهد هر سخن ثابت خواهد شد، و ریشمانی سه‌تا به آسانی گسیخته نمی‌شود.)

سایه و تحقق

Shadow اشعیا 7:14 بنابراین خود خداوند به شما آیتی خواهد داد: اینک باکره حامله شده، پسری خواهد زایید و نام او را عمانوئیل خواهد

خواند.

خود خداوند به شما نشانه‌ای خواهد داد → باکره‌ای حامله خواهد شد و پسری خواهد زایید + نام او را عمانوئیل خواهند خواند.

Fulfillment متی 1:23 «که اینک باکره آبستن شده پسری خواهد زایید و نام او را عمانوئیل خواهند خواند که تفسیرش این است: خدا با ما.»

او را عمانوئیل خواهند خواند که تفسیرش این است، خدا با ما.

(افکار شخصی من — اشعیا نشانه را داد: پسر باکره، و نامش عمانوئیل. منی می‌گوید این واقع شد تا آنچه خداوند به واسطه نبی گفته بود، به کمال رسد — و او نام را می‌گشاید: خدا با ما. پولس نیز همان شهادت را می‌دهد: خدا در جسم انسانی ظاهر شد — راستی که عظیم است راز دینداری. آن راز در نامی وعده داده شد، و در شخصی به انجام رسید.)

بستن

دوم پطرس 3:13 ولی بحسب وعده او، منتظر آسمانهای جدید و زمین جدید هستیم که در آنها عدالت ساکن خواهد بود.

ولی بحسب وعده او → منتظر آسمانهای جدید و زمین جدید هستیم که در آنها عدالت ساکن خواهد بود.

1 تیموتاوس 3:16 وبلاجماع سر دینداری عظیم است که خدا درجسم ظاهر شد و در روح، تصدیق کرده شد و به فرشتگان، مشهود گردید و به امتها موعظه کرده و در دنیا ایمان آورده و به جلال بالا برده شد. **[G2150 eusebeia] [G3466 musterion]**

راز دینداری عظیم است → در جلال بالا برده شد.

(افکار شخصی من — این است نتیجه کل موضوع. دینداری در رازی آغاز می‌شود — خدا در جسم انسان ظاهر شد — و همه‌چیزی که به آن تعلق دارد، از طریق شناخت او، از پیش عطا شده است. دینداری تعلیمی دارد، همان کلمات خداوند ما عیسی مسیح. باید در پی آن رفت و برای آن جهاد کرد؛ با قناعت، سود بزرگی است؛ و صورتی از آن بدون قدرتش هیچ نیست. آنانی که می‌خواهند به‌طرزی خدایسندانه زندگی کنند، رنج خواهند برد، و خداوند می‌داند چگونه آنان را نجات دهد. این راه رفتن، کهن است — خنوخ با خدا راه می‌رفت، و او را خشنود ساخت، و خدا او را برداشت. و پایان آن جلال است: آن که در جسم انسان ظاهر شد، به جلال بالا برده شد، و پرهیزکاران روز او را انتظار می‌کشند، و آسمانهای تازه و زمینی تازه را، که در آن عدالت ساکن است.)

آزمون تمرینی

1. اول تیموتاؤس ۳:۱۶ — وبلاجماع سر دینداری عظیم است که خدا:

(الف) دیده شده توسط فرشتگان

(ب) در جسم ظاهر شد

(ج) به جلال بالا برده شد

2. دوم پطرس ۱:۳ — چنانکه قوت الهیه او همه‌چیزهایی را که برای آنها لازم است به ما عنایت فرموده است:

(الف) حیات و دینداری

(ب) جلال و فضیلت

(ج) دنیای آینده

۳. تیموتاؤس اول ۶:۶ — لیکن دینداری با قناعت است:

(الف) برای همه چیز سودمند است

(ب) تاج حیات

(ج) سود عظیم

4. دوم تیموتاؤس ۳:۵ — که صورت دینداری دارند، لیکن انکار می‌کنند:

(الف) خداوندی که ایشان را خرید

(ب) قوت آن را

(ج) ایمانی که یک بار سپرده شد

5. دوم قرنتیان ۷:۱۰ — زیرا غمی که برای خداست منشا:

(الف) صبر

(ب) موت

توبه‌ای که منجر به نجات می‌شود

6. پیدایش ۱۷:۱ — من هستم خدای قادر مطلق، پیش روی من بخرام و کامل شو،

(الف) کامل

(ب) درستکار

(ج) مقدس

7. عبرانیان ۱۱:۵ — قبل از انتقال وی این شهادت داده شد که او:

(الف) با خدا راه رفت

خشنود ساخت خدا را

(ج) از خدا می‌ترسید

چگونگی انشعاب این مطالعه

→ اینکه چگونه راز، همتای خود را دارد: راز دینداری عظیم است (اول تیموتائوس ۱:۱۶)، و راز شرارت هم‌اکنون در عمل است (دوم تسالونیکیان ۲:۷) — یکی در برابر دیگری قرار گرفته، آماده برای مطالعه‌ی خاص خود.

→ اهمیت واژه‌ها: کلمه‌ی دینداری در تیموتائوس اول ۲:۱۰ (THEOSEBEIA (G2317, GODLINESS است — خداترس، پرستنده‌ی خدا — و تنها یک بار به کار رفته است؛ توجه کنید کدام واژه در کجا قرار گرفته، و چرا.

چگونه دل خود را بر آن قرار دهیم: دینداری در نردبان دوم پطرس ۵:۱-۷ جای دارد — و بر صبر، دینداری بیفزایید و بر دینداری، محبت برادرانه — هر پله‌ی آن نردبان بر این پله تکیه دارد.

این ممارست چگونه سودمند است: بلکه خود را به خداپرستی ورزیده ساز (اول تیموتائوس ۷:۴-۸) — زیرا ورزش بدنی نافع است کمی، لکن دینداری منتفع است در هر چیز، چونکه در این زندگی و در آن آینده وعده دارد.

→ اینکه چگونه به ابدیت می‌رسد: بدین‌گونه به شما به دولتمندی داخل شدن در ملکوت جاودانی خداوند و نجات‌دهنده ما عیسی مسیح بخشیده خواهد شد (دوم پطرس ۱:۱۱) — و خداپرستان منتظر آسمانهای جدید و زمین جدیدی هستند که در آنها عدالت ساکن است (دوم پطرس ۱۳:۳).

SOURCES & CREDITS

.Scripture: Old Persian Version Bible (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated

.Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0)

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0);

.Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain)

.Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1)

.SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) ©